

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Forespørgsel til Ministeren for Handel, Industri og Søfart af Oluf Pedersen angaaende Foranstaltninger imod Avance paa Overdragelse af Importtilladelse.

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 2139).

Forespørgeren (Oluf Pedersen): Ved Stormagtskrigens Udbrud var hele Folketinget enigt om, at en Dyrtid som den, der plagede Befolkningen under Verdenskrigen, burde forhindres, og der blev vedtaget en Række Lovforslag for at sikre Fattigmand mod uberettigede Prisstigninger og fastsat Maksimalpriser paa Korn for at hindre en yderliggaaende Prisforhøjelse med paafølgende høje Ejendomspriser og voksende Gældsforpligtelser.

Naar vi ser, at der trods alt dette er sket en Prisstigning paa 11 pCt. i Løbet af 4 Maaneder, og sammenholder dem med de 8 pCt. Stigning paa 5 Maaneder i 1914—15, kan det fylde os alle med Bekymring for det, som er i Vente.

Vel kan man glæde sig over, at mange nu hurtigere end den Gang faar Dækning gennem Dyrtidstillæg, men Glæden er blandet, naar man betænker den nye Stigning i hurtigere Tempo, som dette maa medføre.

Vi har fra Retsforbundets Side ikke været uenige med den øvrige Rigsdag om, at der burde sættes ind mod Dyrtiden, men vi hævdede, at hvis den paa mange Maader uundgaaelige Prisstigning ikke skulde føre til Dyrtid for Fattigfolk, maatte der paa andre Felter ske Nedsættelser i den jævne Befolknings Udgifter, og vi pegede her paa Afskaffelse af de uretmæssige Byrder til Monopoler, Særrettigheder og den deri investerede falske Kapital. Denne Byrde, der drejer sig om Hundreder af Millioner Kroner, anser vi for uretfærdig hver eneste Øre; den er trykkende i Fredstid og slet ikke til at bære for Fattigmand i Krigstid. Jeg tvivler naturligvis ikke om den gode Vilje hos Regering og Rigsdag, men det maa skorte paa Evnen, naar det er gaaet saa galt, som sket er. At det er gaaet galt, skyldes ikke alene, at man endog nægtede at debattere Forslag om Afvikling af den falske Kapital, men det har sine særlige Grunde, ogsaa ud over, at meget ondt under denne Krig er kommet hurtigere til Udfoldelse. Den uheldige Udvikling skyldes, dels at Regeringen er slapvorn, naar der skal siges nej til konstruerede Omkostninger, som vi saa det ved Forhøjelsen af Tilskud til Rugbrødsfabrikkerne,

dels manglende Forstaaelse af, hvad der er dyrtidsskabende Lovgivning, som da man foretrak forhøjet Smørpris for Nedsættelse af Foderkageprisen. Men ganske særlig skyldes den sig nærmende katastrofale Dyrtid utvivlsomt Valutacentralen.

Det er almindelig kendt, at vi var imod en valuta- eller beskæftigelsesmæssig Importbegrænsning, selv i Fredstid, fordi den virker stik imod sin Hensigt, men jeg anser Importbegrænsningen for at være dobbelt skadelig i Krigstid. Jeg benægter ikke, at vi maa overholde vore Købsforpligtelser og føre en neutral Handelspolitik, hvorfor vi da ogsaa i 1937 foreslog at begrænse Ministerens Bemyndigelse dertil, men nægtede ham Ret til at udelukke eller afsvække den frie Konkurrence mellem Importørerne. Naar man ikke nøjes med at fordele Købet mellem Landene, men binder dette til bestemt Tid og til bestemte Købere, saa giver det ikke alene et for dyrt Køb, som kommer alle til Skade ligesom Torpedering og Beslaglæggelse, men det giver tillige Mulighed for en større Avance, og det har vi et synligt Bevis for gennem Handelen med Importtilladelser. Vi har tidligere set det samme udtrykt gennem halverede Priser for de Varer, som overførtes til Friliste. Selvfølgelig ved vi alle, at der fandt et stort Salg af Valutaattester Sted, ogsaa dengang det var forbudt. Jeg gaar ud fra, at der stadig sker lidt Underhaandssalg, men til Trods herfor er den officielle Ombytning i det sidste Aar sket imod en Avance, som officielt opgøres til ikke mindre end 15 Mill. Kr. Naar vi ved, at mange flere Varer nu er overført til bunden Liste, og at Avancen paa Handel med Valutaattester maa antages at være fordoblet, er det begrundet, naar jeg giver Valutacentralen Skylden for Halvdelen af den under Krigen skete Prisstigning og hævder, at dens Afskaffelse vilde bevirke, at vi atter kom ned paa Prisniveauet fra August 1939. Men selv bortset fra Beløbets Størrelse er det, mener jeg, urimeligt, at der skal kunne tjenes paa ikke at indføre de Varer, man har søgt om Ret til; hele denne Avance forekommer mig at være uberettiget.

Paa denne Baggrund forstaar jeg fuldt ud det radikale Blad „Roskilde Tidende“, som den 19. Januar skrev — jeg beder om Tilladelse til et kort Citat —:

„fra de fleste Sider er stor Harme over, at Indehaverne af Valutaattester skal kunne tage en Opgæld paa 30 pCt.“ og i „Vestkysten“ hed det den 18. Januar:

„Systemet virker i denne Tid noget i Retning af den forrige Krigs Kædehan-